

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אביחי אברהם בוארון

5903/25/פ

הצעת חוק מימון מפלגות (תיקון – אחריות יושב ראש מפלגה לחובות סיעה שחדלה להתקיים),
התשפ"ה–2025

1. הוספת סעיף 113 .1 בחוק מימון מפלגות, התשל"ג–1973¹, אחרי סעיף 13 יבוא :

"אחריות יושב ראש 113. (א) בסעיף זה –
מפלגה לחובות
סיעה שחדלה
להתקיים

"חובות מפלגה" – ההפרש שבין הוצאותיה לבין הכנסותיה של המפלגה; ואולם לא יובאו בחשבון הוצאות שהוציאה מפלגה לשם רכישת זכויות בנכסים הנשארים בידיה;

"יושב ראש מפלגה" – חבר הכנסת שעמד בראש רשימת המועמדים שהגישה המפלגה לכנסת, ואם חדל לכהן – הבא אחריו באותה רשימת המועמדים, ואם התקיימו בחירות מקדימות לראשות המפלגה, מי שנבחר בהן לכהן;

"יושב ראש מפלגה החב בחובותיה" – מי שכיהן כיושב ראש מפלגה בתקופה שלגביה מבקר המדינה מצא כי יצרה חובות שנבעו מהתנהלות לא תקינה.

¹ ס"ח התשל"ג, עמ' 52.

(ב) חדלה סיעה שייצגה מפלגה מלהתקיים (בסעיף זה – המפלגה המקורית), ומי שכיהן כיושב ראש המפלגה החב בחובותיה ביקש להיבחר ליושב ראש מפלגה חדשה או הודיע על כוונתו להתמודד בבחירות לכנסת הבאה בראש רשימת מועמדים שתגיש מפלגה חדשה, אף אם טרם נרשמה, בטרם חלפו שבע שנים מאז שסיים לכהן כיושב ראש מפלגה החב בחובותיה – כל הכספים שהתקבלו על ידי המפלגה החדשה מכל מקור שהוא ישמשו ראשית להחזר חובות המפלגה המקורית לפני שיעמדו לרשותה של המפלגה החדשה.”

דברי הסבר

בשנים האחרונות אנו עדים לתופעה בה מפלגות שאינן מצליחות לשוב ולהיבחר לכנסת נותרות עם חובות רבים, הן לאוצר המדינה והן לספקים פרטיים, וזאת בשל ניהול כספים לא תקין של המפלגה. יתרה מכך, היו מקרים שבהם מי שעמדו בראש מפלגה שנותרה עם חובות כאמור ביקשו להקים מפלגה חדשה לפני שדאגו לתשלום החובות שנותרו למפלגתם הקודמת.

מטרת הצעת חוק זו היא למנוע מצב דברים זה ולקבוע את התנאים בהם כספים שקיבלה מפלגה חדשה מכל מקור שהוא ישמשו להחזר חובות של מפלגה אחרת לפני שיעמדו לרשותה של המפלגה החדשה. הוראה זו תחול במקרים בהם יושב ראש המפלגה החדשה כיהן כיושב ראש מפלגה אחרת (להלן – המפלגה המקורית) בשבע השנים שקדמו להקמת המפלגה החדשה, ומבקר המדינה קבע כי המפלגה המקורית התנהלה בצורה לא תקינה שהובילה ליצירת חובות.

מוצע כי הגדרת יושב ראש מפלגה תכלול גם את מי שנבחר לכהן כיושב ראש מפלגה בבחירות מוקדמות של מפלגה שמיוצגת בכנסת, זאת, על מנת שניתן יהיה לייחס אחריות להתנהלות לא תקינה של מפלגה שהובילה לחובות, גם במקרים בהם יושב הראש הנבחר אינו מיוצג בכנסת אך אחראי להתנהלות המפלגה.

בנוסף, ההגבלה תחול רק בנוגע למפלגה שנותרה עם חובות אשר מבקר המדינה מצא כי נוצרו בשל התנהלות לא תקינה, וזאת בדומה לעיקרון "הרמת המסך" בדיני החברות. בכך, הצעת החוק תסייע לצמצם את תופעת "החובות האבודים" של מפלגות במקרים בהם התנהלות לא תקינה הובילה ליצירתם, כך שהקמת מפלגה חדשה לא תאפשר להימנע מתשלום חובות המפלגה המקורית.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג בסיוון התשפ"ה (09.06.2025)